

POSTANOWIENIE

21 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 czerwca 2024 r. w Warszawie
zażalenia Akademii [...] w K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z 27 lutego 2024 r.,

II Ca 1549/23,

wydane w sprawie z wniosku Akademii [...] w K.

o wpis w księdze wieczystej,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Skarżący wniósł o ujawnienie działki w dziale I-O księgi wieczystej prowadzonej dla swojej nieruchomości. Według skarżącego nieruchomość składa się z dwóch działek, a w księdze wieczystej omyłkowo ujawniono tylko jedną z tych działek. Do błędu miało dojść w 1975 roku przy wpisywaniu działek w dziale I-O, w miejsce wcześniej wpisanych parcel. Skarżący podnosi, że parcele ujawnione uprzednio w księdze wieczystej utworzyły dwie działki, lecz omyłkowo ujawniono tylko jedną z nich. Działka będąca przedmiotem wniosku nie jest ujawniona w żadnej księdze wieczystej.

Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek, a Sąd Okręgowy w Krakowie postanowieniem z 13 października 2023 roku, II Ca 1549/23, oddalił apelację.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd drugiej instancji odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy jako niedopuszczalną. Sąd Okręgowy wskazał, że na

podstawie art. 519¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje od postanowienia sądu drugiej instancji co do istoty sprawy. Wpisy w dziale I-O nie dotyczą praw rzeczowych, osobistych lub roszczeń, a tym samym nie są orzeczeniami co do istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Postanowieniem co do istoty sprawy w rozumieniu art. 518 i 519¹ § 1 k.p.c. jest postanowienie rozstrzygające o wniosku. Przepis nie wymaga, aby przedmiotem wniosku były prawa lub obowiązki wnioskodawcy lub innego uczestnika. Jeżeli postanowienie wydane w postępowaniu nieprocesowym podlega zaskarżeniu apelacją, to postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające o apelacji podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, chyba że przepis szczególny wyłączył dopuszczalność skargi kasacyjnej. Sąd drugiej instancji był niekonsekwentny, ponieważ rozpoznał apelację od odmowy wpisu, na podstawie art. 518 k.p.c. przysługującą tylko od postanowień co do istoty sprawy, lecz odrzucił skargę kasacyjną uznając, że postanowienie rozstrzygające o wniosku o wpis w dziale I-O nie jest postanowieniem co do istoty sprawy. Ponadto wpisy w dziale I-O dotyczą prawa własności ujawnionego w dziale II, gdyż określają zakres tego prawa.

Powołanym przez Sąd Okręgowy postanowieniem z 3 grudnia 2015 r., III CSK 303/15, Sąd Najwyższy uznał niedopuszczalność skargi kasacyjnej w sprawie o zmianę oznaczenia zakresu służebności gruntowej w dziale I-Sp. SN zasadnie zauważył, że wpis w dziale I-Sp księgi wieczystej nieruchomości władnącej następuje na mocy wpisu tej służebności w dziale III księgi nieruchomości obciążonej. Obydwa jednoczesne wpisy następują na mocy jednego postanowienia, stanowią jedno orzeczenie. Późniejsze żądanie zmiany wpisu w tylko w dziale I-Sp, bez jednoczesnej zmiany w dziale III księgi nieruchomości obciążonej, jest niedopuszczalne, nawet jeśli właściciel nieruchomości władnącej zmierza poprzez zmianę wpisu w dziale I-Sp do ograniczenia zakresu przysługującej mu służebności gruntowej. Uzasadnienie postanowienia SN z 3 grudnia 2015 r., III CSK 303/15, wykazuje niedopuszczalność uwzględnienia wniosku o zmianę oznaczenia zakresu służebności w dziale I-Sp księgi

nieruchomości władnącej bez jednoczesnego wpisu w dziale III nieruchomości obciążonej, lecz nie wykazuje niedopuszczalności skargi kasacyjnej. Konsekwencją niedopuszczalności wpisu jest postanowienie odmawiające wpisu. Postanowienie to na mocy art. 518 k.p.c. jest zaskarżalne apelacją (czego SN nie kwestionował), a tym samym na mocy art. 519¹ § 1 k.p.c. postanowienie rozstrzygające o apelacji jest zaskarżalne skargą kasacyjną.

Jako kolejny przykład wpisu, od którego nie przysługuje skarga kasacyjna mimo przysługiwania apelacji, Sąd Okręgowy wskazał wpis ostrzeżenia przewidzianego w art. 10 ust. 2 u.k.w.h., z powołaniem się na orzecznictwo. Np. w postanowieniu z 23 sierpnia 2012 r., II CZ 94/12, Sąd Najwyższy uznał za niedopuszczalną skargę kasacyjną w sprawie o wpis ostrzeżenia, ponieważ wpis ostrzeżenia nie prowadzi do definitywnej zmiany ujawnionych w księdze wieczystej praw podmiotowych.

Ostrzeżenia są wpisywane m. in. na podstawie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia (art. 755 § 1 pkt 5 k.p.c.). Postępowanie wieczystoksięgowe w przedmiocie wpisu ma wówczas charakter postępowania wykonawczego w stosunku do postępowania zabezpieczającego. W obydwu postępowaniach przedmiotem oceny są inne kwestie. Sąd rozpoznający wniosek o udzielenie zabezpieczenia ocenia spełnienie przesłanek do zabezpieczenia, a sąd wieczystoksięgowy sprawdza, czy osoba oznaczona jako obowiązana w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia jest wpisana do księgi wieczystej jako uprawniona (art. 34 u.k.w.h.). Możliwe jest wprowadzenie w błąd sądu udzielającego zabezpieczenia co do tożsamości pozwanego i właściciela nieruchomości noszących to samo imię i nazwisko (możliwa jest nawet zmowa powoda i pozwanego w tym celu) i udzielenie zabezpieczenia przez wpis ostrzeżenia w księdze wieczystej nieruchomości nienależącej do pozwanego. Wówczas osoba ujawniona w księdze wieczystej jako właściciel tylko w postępowaniu wieczystoksięgowym może wykazywać, że to nie jej dotyczy udzielone zabezpieczenie. Kryterium definitywnej zmiany praw ujawnionych w księdze wieczystej jako warunek przysługiwania skargi kasacyjnej od wpisu nie jest znane ustawie.

W żadnym z orzeczeń powołanych w zaskarżonym postanowieniu Sąd Najwyższy nie zajmował się kwestią, czy pojęcie postanowienia „co do istoty sprawy” może być odmiennie wykładane w art. 518 oraz w art. 519¹ § 1 k.p.c. Tymczasem nie ma podstaw do odmiennego rozumienia tego pojęcia i jeżeli postanowienie wydane w postępowaniu nieprocesowym podlega zaskarżeniu apelacją, to postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające o apelacji podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, chyba że przepis szczególny wyłączył dopuszczalność skargi kasacyjnej.

Ponieważ ustawodawca w postępowaniu wieczystoksięgowym nie ograniczył prawa do skargi kasacyjnej ustanowionego w art. 519¹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. uchylił postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

[SOP]

[a!]